

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 23.03.2005
COM(2005) 102 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την εφαρμογή της ταχυδρομικής οδηγίας
(Οδηγία 97/67/ΕΚ όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2002/39/ΕΚ)**

{SEC(2005) 388}

Έκθεση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της ταχυδρομικής οδηγίας

(Οδηγία 97/67/ΕΚ όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2002/39/ΕΚ)

1. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ Ο ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ

Το 2002 τα έσοδα από τις ταχυδρομικές υπηρεσίες στην ΕΕ ανήλθαν σε 88 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου ή σχεδόν στο 0,9% του ΑΕγχΠ της ΕΕ. Εκτιμάται ότι περισσότερες από 5 εκατομμύρια θέσεις εργασίας εξαρτώνται άμεσα ή συνδέονται στενά με τον ταχυδρομικό τομέα. Η άμεση απασχόληση εντοπίζεται κυρίως στους φορείς παροχής καθολικών υπηρεσιών (ΦΠΚΥ) και, σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη της Wik-Consult¹, το 2002 αντιστοιχούσε σε περίπου 1,85 εκατ. θέσεις εργασίας.

Οι ταχυδρομικές υπηρεσίες παρέχουν ζωτικής σημασίας υποστήριξη όσον αφορά τις υποδομές για εμπορικές, κυβερνητικές, πνευματικές και κοινωνικές δραστηριότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπλέον, πολλοί από τους φορείς παροχής καθολικών υπηρεσιών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (ταχυδρομικά ταμιευτήρια).

Οι ταχυδρομικές υπηρεσίες εξελίσσονται με γοργούς ρυθμούς. Αυτό οφείλεται σε εσωτερικές πιέσεις εντός του κλάδου και στην επιρροή των στενά συνυφασμένων κλάδων των επικοινωνιών, της διαφήμισης και των μεταφορών, οι οποίοι είναι όλοι ανοικτοί στον ανταγωνισμό και βρίσκονται στο στάδιο ταχείας εξέλιξης.

Οι ταχυδρομικές υπηρεσίες είναι ουσιαστικές για την επικοινωνία και το εμπόριο και, ως εκ τούτου, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική συνοχή της ΕΕ. Έχουν επίσης στρατηγική σημασία, καθώς αποτελούν μέρος της ευρύτερης αγοράς επικοινωνιών και διανομών. Πολλοί σημαντικοί κλάδοι, όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο, οι εκδόσεις, οι αγορές δια αλληλογραφίας, οι ασφάλειες, οι τραπεζικές εργασίες και η διαφήμιση εξαρτώνται από την ταχυδρομική υποδομή. Ο βασικός ρόλος που διαδραματίζει ο ταχυδρομικός κλάδος τον τοποθετεί στο επίκεντρο της ατζέντας της Λισσαβώνας².

Η πρόσφατη έκθεση Kok³ επισημαίνει ότι υπάρχει ακόμα τεράστιο δυναμικό για περαιτέρω ολοκλήρωση της αγοράς και μεγαλύτερα οικονομικά οφέλη τόσο για τους καταναλωτές όσο και τις επιχειρήσεις στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. Στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την ενδιάμεση επανεξέταση της ατζέντας της Λισσαβώνας⁴ αναγνωρίζεται ότι οι δημόσιες υπηρεσίες διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο σε μια αποτελεσματική και δυναμική ενιαία αγορά. Είναι επίσης αναγκαία η παροχή κοινωφελών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας σε όλους τους

¹ «The Study of the Main Developments in the European Postal Sector» (Μελέτη των κυριότερων εξελίξεων στον ευρωπαϊκό ταχυδρομικό κλάδο) της WIK-Consult, Ιούλιος του 2004.

² Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας, συμπεράσματα της Προεδρίας, Μάρτιος του 2000.

³ Αντιμετώπιση των προκλήσεων, Έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου υπό τον κ. Wim Kok, Νοέμβριος του 2004

⁴ COM (2005) 24 – Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση – Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισσαβώνας, σ. 17.

πολίτες σε προσιτές τιμές. Οι ταχυδρομικές υπηρεσίες αποτελούν καλό παράδειγμα κλάδου στον οποίο μπορούν να υπάρξουν τέτοια οφέλη. Σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη η Επιτροπή θα εξετάσει αποτελεσματικά και καινοτομικά μέσα για την άρση των εμποδίων στα οποία προσκρούει ο ανταγωνισμός των ταχυδρομικών υπηρεσιών ώστε να τονώσει την καινοτομία και την αποτελεσματικότητα που, με τη σειρά τους, θα ωφελήσουν τους καταναλωτές, διατηρώντας, παράλληλα, την καθολική υπηρεσία.

Οι προσπάθειες αυτές είναι ιδιαίτερα σημαντικές δεδομένου ότι στις μέρες μας μεταβάλλεται η εικόνα των παραδοσιακών ταχυδρομικών υπηρεσιών. Οι φορείς παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών έχουν εξελιχθεί σε πολύπλοκες σύγχρονες επιχειρήσεις οι οποίες επωφελοούνται από τις τεχνολογικές εξελίξεις που διαμορφώνουν νέες ευκαιρίες για υπηρεσίες πιο καινοτομικές, προσαρμοσμένες στις ανάγκες του χρήστη, και παρέχουσες προστιθεμένη αξία, γεγονός που ωφελεί τόσο τους εμπορικούς πελάτες όσο και τους τελικούς καταναλωτές.

Ένα παράδειγμα των αλλαγών αυτών είναι ο κεντρικός ρόλος που διαδραματίζουν οι φορείς παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών στον ταχέως αναπτυσσόμενο κλάδο των αγορών από το σπίτι. Το ταχυδρομείο, μαζί με άλλα μέσα επικοινωνίας, αποτελεί σήμερα ζωτικό παράγοντα όσον αφορά τη διαβίβαση πληροφοριών και αγαθών στον καταναλωτή. Η εικόνα του ταχυδρομείου ως μέσου υπό εξαφάνιση δεν έχει πλέον θέση σε αυτό το νέο περιβάλλον, όπου οι δυνάμεις της αγοράς και οι κανονιστικές τάσεις διαμορφώνουν τις συνθήκες για την ανάπτυξη της αξίας και των μελλοντικών προοπτικών του ταχυδρομείου.

2. Ο ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Το κοινοτικό πλαίσιο για τις ταχυδρομικές υπηρεσίες στην ΕΕ καθορίζεται από την οδηγία 97/67/ΕΚ όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2002/39/ΕΚ (στο εξής αποκαλούμενη «ταχυδρομική οδηγία»)⁵. Το άρθρο 23 της οδηγίας 2002/39 ορίζει ότι η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της ταχυδρομικής οδηγίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο «κάθε δύο έτη». Ορίζει επίσης ότι η έκθεση αυτή περιλαμβάνει «κατάλληλες πληροφορίες» για τις εξελίξεις της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν τις τεχνικές και κοινωνικές πτυχές και τις πτυχές σχετικά με την απασχόληση και την ποιότητα των υπηρεσιών.

Η παρούσα έκθεση αποτελεί συνέχεια της πρώτης έκθεσης της Επιτροπής για την εφαρμογή της ταχυδρομικής οδηγίας 97/67, η οποία υποβλήθηκε στα τέλη του 2002⁶. Η έκθεση παρουσιάζει τη σύνοψη των βασικών συμπερασμάτων που εξάγονται από την ανάλυση που περιέχεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [SEC(2005) 388], στο οποίο αξιολογείται λεπτομερώς η μεταφορά της ταχυδρομικής οδηγίας στα κράτη μέλη, η εφαρμογή των βασικών στοιχείων της οδηγίας καθώς και οι γενικές τάσεις της αγοράς (συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών, τεχνικών και κοινωνικών πτυχών και των πτυχών που αφορούν την απασχόληση και την ποιότητα των υπηρεσιών). Επιπλέον, η έκθεση σκιαγραφεί τις προοπτικές και περιέχει συστάσεις για τη χάραξη μελλοντικής πολιτικής.

⁵ Οδηγία 97/67/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} Δεκεμβρίου σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών; Οδηγία 2002/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Ιουνίου 2002, για την τροποποίηση της οδηγίας 97/67/ΕΚ όσον αφορά το περαιτέρω άνοιγμα των κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών στον ανταγωνισμό.

⁶ Έκθεση COM(2002) 632 τελικό, 25.11.2002

Ένας σημαντικός ρόλος της παρούσας έκθεσης είναι επίσης να αξιολογήσει την επίτευξη των στόχων της οδηγίας και, από την άποψη αυτή, λειτουργεί ως γενική αποτίμηση της εν λόγω οδηγίας. Η τακτική αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της πολιτικής αποτελεί ουσιαστική συνιστώσα του νέου μηχανισμού λήψης αποφάσεων με άξονα τις πολιτικές προτεραιότητες.

Η έκθεση επιβεβαιώνει ότι, σε γενικές γραμμές, η μεταρρύθμιση του ταχυδρομικού κλάδου στην ΕΕ έχει δρομολογηθεί. Αν και δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί, έχει ήδη οδηγήσει σε αρκετές σημαντικές βελτιώσεις, ιδίως όσον αφορά την ποιότητα των υπηρεσιών, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των επιχειρήσεων και το διαχωρισμό των κανονιστικών φορέων από τους φορείς παροχής υπηρεσιών. Ο ρόλος των ταχυδρομικών υπηρεσιών παραμένει ζωτικός για την εξασφάλιση των πλεονεκτημάτων της εσωτερικής αγοράς στους πολίτες, στους καταναλωτές και στις επιχειρήσεις.

Η έκθεση εντάσσεται στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης δυναμικής κανονιστικής και εμπορικής εξέλιξης του ταχυδρομικού κλάδου και βασίζεται στο χρονοδιάγραμμα που καθορίζεται στην ταχυδρομική οδηγία, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει πρόταση έως τα τέλη του 2006, «εφόσον τούτο είναι σκόπιμο, για την επιβεβαίωση της ημερομηνίας του 2009 όσον αφορά την πλήρη υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς ταχυδρομείων ή για τον καθορισμό τυχόν άλλου βήματος».

3. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η μεταφορά του κοινοτικού πλαισίου έχει πλέον ολοκληρωθεί σε μεγάλο βαθμό, αν και υπάρχουν ακόμα ορισμένα προβλήματα που αφορούν κυρίως ορισμένα από τα νέα κράτη μέλη.

Ωστόσο, η μεταφορά αποτελεί απλώς το πρώτο βήμα στη διαδικασία για την πλήρη υλοποίηση του κοινοτικού πλαισίου. Για την πρακτική υλοποίηση ορισμένων από τις πιο πολύπλοκες ρυθμιστικές απαιτήσεις της ταχυδρομικής οδηγίας (έλεγχος των τιμών, διαφάνεια των λογαριασμών, έγκριση και αδειοδότηση) απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες και προσοχή από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή.

Ειδικότερα, υπάρχει σαφής ανάγκη τα κράτη μέλη και ιδιαίτερα οι εθνικές κανονιστικές αρχές (ΕΚΑ) να δραστηριοποιηθούν περισσότερο ιδίως όσον αφορά τον έλεγχο του διαχωρισμού των λογαριασμών, τον καταλογισμό του κόστους και την παρακολούθηση των τιμών των καθολικών υπηρεσιών με τη διενέργεια ερευνών στους βασικούς τομείς της τιμολογιακής πολιτικής, όπως τα ειδικά τιμολόγια, τα καταληκτικά τέλη και οι διασταυρούμενες επιδοτήσεις.

Επιπλέον, σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις στον κανονιστικό τομέα στην ΕΕ, οι οποίες υπερβαίνουν τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή του κοινοτικού κανονιστικού πλαισίου, καθώς ορισμένες ΕΚΑ ανέλαβαν πρωτοβουλία υιοθετώντας νέες προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση θεμελιωδών ζητημάτων όπως ο έλεγχος των τιμών, το κόστος πρόσβασης και η αδειοδότηση. Συνεπώς, η οδηγία, δεδομένου ότι επιδιώκει την εναρμόνιση του πλαισίου, παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ακολουθήσουν διαφορετικές πορείες.

Στην έκθεση του 2002 σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας, εκφράστηκε ανησυχία όσον αφορά την έλλειψη αποτελεσματικής κανονιστικής ρύθμισης σε ορισμένα κράτη μέλη και τη διαφαινόμενη κανονιστική ασυμμετρία που θα μπορούσε, με τη σειρά της, να προκαλέσει

ασυμμετρία ανάμεσα στις αγορές των κρατών μελών. Αν και έχει συντελεστεί ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την ανεξαρτητοποίηση των ΕΚΑ και την αποτελεσματική κανονιστική ρύθμιση σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, εξακολουθεί να υφίσταται σε μεγάλο βαθμό ο κίνδυνος η ανεπαρκής κανονιστική ρύθμιση σε ορισμένα κράτη μέλη να παρεμποδίσει τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών.

Τέλος, για τη συνολική αξιολόγηση του κλάδου ενδέχεται να πρέπει να καθιερωθούν πιο ακριβείς ορισμοί ώστε η νομοθεσία να αντανακλά καλύτερα τις πραγματικές συνθήκες που επικρατούν στον κλάδο.

4. ΟΙ ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Σε γενικές γραμμές, η ταχυδρομική αγορά εξακολουθεί να εξελίσσεται σε μια αγορά μονόδρομης διανομής και να απομακρύνεται από το πιο παραδοσιακό μοντέλο αμφίδρομης επικοινωνίας. Αν αυτή η τάση συνεχιστεί και στο μέλλον, μπορεί να χρειαστεί να επανεξεταστούν οι ρυθμίσεις που αφορούν τις τρέχουσες υποχρεώσεις για παροχή καθολικής υπηρεσίας, ούτως ώστε να παρασχεθεί μεγαλύτερη ευελιξία και, παράλληλα, να εξακολουθήσουν να εξασφαλίζονται τα δικαιώματα των καταναλωτών. Αυτή η τάση υπογραμμίζει επίσης το δυναμικό για την ανάπτυξη μιας δυναμικής ταχυδρομικής αγοράς, η οποία θα μπορεί να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που παρέχει η ευρύτερη αγορά επικοινωνιών (αγορές από το σπίτι, ηλεκτρονικό εμπόριο, υπηρεσίες υβριδικού ταχυδρομείου και προστιθέμενης αξίας) προς όφελος όλων των καταναλωτών.

Ωστόσο, δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί ο ανταγωνισμός στο τμήμα της αγοράς που αφορά την αλληλογραφία με διεύθυνση παραλήπτη, πέρα ορισμένων εξειδικευμένων υπηρεσιών, και αυτό δείχνει ότι το περιορισμένο αρχικό άνοιγμα της αγοράς σε συνδυασμό, ορισμένες φορές, με περιορισμένη κανονιστική ικανότητα ή βεβαιότητα, τα πλεονεκτήματα που απολαμβάνουν οι παραδοσιακοί φορείς εκμετάλλευσης, και οι κανονιστικές ασυμμετρίες έχουν από κοινού ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση της εισόδου στην εν λόγω αγορά.

Μεταξύ αυτών των κανονιστικών ασυμμετριών, οι διαφορετικές φορολογικές υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους παραδοσιακούς φορείς εκμετάλλευσης και στις νέες επιχειρήσεις που εισέρχονται στην αγορά όσον αφορά το ΦΠΑ αποτελεί παράγοντα ιδιαίτερης ανησυχίας. Στα περισσότερα κράτη μέλη⁷, οι περισσότερες αν όχι όλες οι υπηρεσίες που παρέχονται από εθνικό φορέα παροχής καθολικής υπηρεσίας απαλλάσσονται από το ΦΠΑ, ενώ οι υπηρεσίες που παρέχονται από τους ανταγωνιστές του υπόκεινται σε ΦΠΑ με κανονικό συντελεστή. Στην πράξη αυτό συνεπάγεται διεύρυνση του πεδίου των υπηρεσιών, πέρα αυτού που ορίζεται στο άρθρο 7 της ταχυδρομικής οδηγίας, στο οποίο εκ των πραγμάτων ο ανταγωνισμός δεν είναι δυνατός, ώστε να περιλαμβάνονται σε αυτό όλες οι υπηρεσίες που παρέχονται στους καταναλωτές που δεν έχουν δικαίωμα σε απαλλαγή από το ΦΠΑ όπως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και ο δημόσιος τομέας. Το 2003 η Επιτροπή πρότεινε να τροποποιηθεί η οδηγία για το ΦΠΑ⁸ ώστε να αποκατασταθεί η φορολογική ουδετερότητα. Ωστόσο, το Συμβούλιο δεν έχει ακόμα καταλήξει σε συμφωνία επί της πρότασης αυτής.

⁷ Οι μοναδικές εξαιρέσεις είναι η Σουηδία, η Φιλανδία και η Σλοβενία.

⁸ Το COM (2003) 234 τροποποιήθηκε αργότερα από το COM (2004) 465

Υπάρχουν ενδείξεις ότι η έλλειψη ανταγωνισμού έχει επίσης επηρεάσει το ρυθμό εκσυγχρονισμού του κλάδου. Μια τέτοια ένδειξη είναι το διαφορετικό κόστος της υποδομής που παρατηρείται μεταξύ των κρατών μελών.

Ομοίως, η κανονιστική ασυμμετρία και η συνεχιζόμενη προστασία των κατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης έχουν επηρεάσει την εξέλιξη της αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών. Και ως προς αυτό το σημείο υπάρχουν διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Σε ορισμένα, οι φορείς παροχής καθολικής υπηρεσίας (ΦΠΚΥ) εξακολουθούν να απολαμβάνουν υψηλά περιθώρια κέρδους και μπορούν να εκμεταλλεύονται τις σημαντικές εξελίξεις της αγοράς. Σε άλλα, οι ΦΠΚΥ αντιμετωπίζουν πιο δύσκολες συνθήκες. Σε μεγάλο βαθμό, η διαφορά αυτή μπορεί να οφείλεται στις διαφορετικές μορφές παρέμβασης στην αγορά, στη διαφορετική δομή του καθεστώτος ιδιοκτησίας και παροχής κινήτρων και στα διαφορετικά επίπεδα τιμών που καθορίζονται για τις υπηρεσίες σε μια αγορά με χαμηλή ελαστικότητα τιμών και παραδοσιακά εξαρτημένους πελάτες.

Στις ανταγωνιστικές αγορές των δεμάτων και του επείγοντος ταχυδρομείου, τα περιθώρια παραμένουν μικρά, αλλά συνεχίστηκε η εδραίωση καθώς ορισμένοι πιο κερδοφόροι ΦΠΚΥ επικράτησαν σε αυτό το τμήμα της αγοράς ενώ εισέρχονται ταχέως και σε παράπλευρες αγορές για να ελέγχουν ολόκληρη την αλυσίδα αξιών. Αυτό σημαίνει ότι η συνεχιζόμενη αποκλειστική χρήση και η στρέβλωση στην αγορά αλληλογραφίας μπορεί να επηρεάζει τις παράπλευρες αγορές και ενισχύει τις ανησυχίες για πιθανές παραβιάσεις της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού από φορείς παροχής που βρίσκονται σε δεσπόζουσα θέση.

Τα παραπάνω ενισχύουν την ανάγκη να εξεταστεί ο τρόπος μετάβασης προς αποτελεσματικότερη και καλύτερη κανονιστική ρύθμιση και μια εσωτερική αγορά ταχυδρομικών υπηρεσιών ώστε να εξασφαλίζονται καλύτερες υπηρεσίες για όλους τους καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών πελατών και των τελικών χρηστών (μεγαλύτερη επιλογή, πρόσβαση, καινοτομία, ποιότητα, τιμολογιακές επιλογές, κτλ.).

5. Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ

Η θέση σε ισχύ της ταχυδρομικής οδηγίας από τα κράτη μέλη και η εφαρμογή της είχε σημαντικό αντίκτυπο στην κανονιστική ρύθμιση και στην αγορά. Η νομοθεσία αποτέλεσε σημαντικό μοχλό για τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών και επέτυχε το γενικό στόχο της να εξασφαλίσει την παροχή καθολικής υπηρεσίας, ανοίγοντας, παράλληλα, σταδιακά την αγορά. Θέτοντας τα θεμέλια για την επίτευξη της εσωτερικής αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών, η νομοθεσία συνέβαλε σε μια δυναμική διαδικασία μεταρρύθμισης, σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και στην ανάπτυξη της αγοράς προς όφελος των καταναλωτών.

Αυτό οδήγησε, με τη σειρά του, στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού, γεγονός που εξασφάλισε μεγαλύτερη ελαστικότητα στις εργασίες των φορέων παροχής καθολικής υπηρεσίας, αύξησε την ικανότητά τους να ικανοποιούν τις ανάγκες των πελατών και, με τον τρόπο αυτό, είχε θετική επίδραση στην καθολική υπηρεσία. Εξωτερικές δυνάμεις συνέβαλαν επίσης στο ρυθμό των μεταρρυθμίσεων. Ο αντίκτυπος που έχει η υποκατάσταση των ταχυδρομικών υπηρεσιών από ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας στην καθολική ταχυδρομική υπηρεσία φαίνεται ότι λειτούργησε ως κίνητρο ανάλογο, εν μέρει, με την επίδραση που προκάλεσε το άνοιγμα της αγοράς.

Από τη πλευρά της ζήτησης, σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες του Ευρωβαρομέτρου⁹, η ικανοποίηση των καταναλωτών όσον αφορά τις ταχυδρομικές υπηρεσίες βρίσκεται στην πρώτη θέση, σε σύγκριση με άλλες κοινωνικές υπηρεσίες. Συνολικά, η πλειονότητα των ευρωπαίων καταναλωτών (74 %) είναι ικανοποιημένοι με τις ταχυδρομικές υπηρεσίες που τους παρέχονται. Ωστόσο, οι τελικοί καταναλωτές σε ορισμένα κράτη μέλη εκφράζουν ανησυχίες και, σωστά ή λανθασμένα, έχουν μάλλον αρνητική αντίληψη για την τρέχουσα εξέλιξη των ταχυδρομικών υπηρεσιών.

Η ταχυδρομική οδηγία δημιούργησε την προσδοκία για μεγαλύτερο άνοιγμα της αγοράς, γεγονός που θα είχε θετικό αντίκτυπο στην αγορά. Όπως επισημαίνεται και στην παραπάνω ανάλυση, η ταχυδρομική αγορά βρίσκεται σε ένα κρίσιμο στάδιο της εξέλιξής της. Πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την προώθηση πραγματικού ανταγωνισμού στην αγορά και να υλοποιηθούν οι πολύ απαραίτητες καινοτομίες για την προαγωγή της συνεχούς ανάπτυξης της αγοράς στον ταχυδρομικό κλάδο στο πλαίσιο της ευρύτερης και ταχέως εξελισσόμενης αγοράς των επικοινωνιών.

6. ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Διευκόλυνση των συνθηκών για περαιτέρω εκσυγχρονισμό

Η ταχυδρομική αγορά παρουσιάζει ταχεία εξέλιξη. Η σαφής πρόκληση που τίθεται για τους κανονιστικούς φορείς και τους φορείς εκμετάλλευσης είναι να αδράξουν τις ευκαιρίες. Οι ταχυδρομικοί οργανισμοί γίνονται όλο και πιο ευέλικτοι στην παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών στους πελάτες τους. Ορισμένοι δημόσιοι ταχυδρομικοί οργανισμοί αξιοποίησαν το σταδιακό άνοιγμα της αγοράς που προβλέπει η οδηγία για να ανασυγκροτηθούν και να εκσυγχρονιστούν. Ορισμένοι άλλοι μπορεί να μην προετοιμάστηκαν εξίσου προσεκτικά για να αντιμετωπίσουν τις μελλοντικές προκλήσεις. Αυτοί που δεν αξιοποίησαν τις ευκαιρίες των τελευταίων ετών και δεν δεσμεύτηκαν να προβούν σε μεταρρυθμίσεις δέχονται τώρα πιέσεις από την αγορά για να το πράξουν. Ενδέχεται να χρειαστούν περαιτέρω κανονιστικές πρωτοβουλίες ούτως ώστε όλοι οι πελάτες να έχουν πρόσβαση στα οφέλη της εσωτερικής αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών.

Σεβασμός του χρονοδιαγράμματος που καθορίζεται στην οδηγία

Για να εξασφαλιστεί ότι οι καταναλωτές θα εξακολουθήσουν να επωφελούνται από τα πλεονεκτήματα της εσωτερικής αγοράς, είναι σημαντικό να διατηρηθεί (παράλληλα) ο ρυθμός των κανονιστικών μεταρρυθμίσεων και να τηρηθεί το χρονοδιάγραμμα που ορίζεται στην οδηγία για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών. Οι έως σήμερα εξελίξεις δεν συνηγορούν υπέρ της ανάγκης για αλλαγή των προθεσμιών που καθορίζονται στην ταχυδρομική οδηγία.

Προσεκτική παρακολούθηση των κανονιστικών εξελίξεων

Απαιτείται αυστηρότερος κανονιστικός έλεγχος από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή για να διατηρηθεί η ώθηση για υιοθέτηση κατάλληλων κανονιστικών προτύπων. Όσον αφορά ζωτικά θέματα, όπως το άνοιγμα της αγοράς, η καθολική υπηρεσία (ποιότητα των υπηρεσιών,

---

⁹ Σε επίπεδο ΕΕ, βλ. Ευρωβαρόμετρο (2002) στην ΕΕ των 15, Ευρωβαρόμετρο (2003) στα πιο πρόσφατα κράτη μέλη και Ποιοτική μελέτη για τους ευρωπαίους καταναλωτές και τις κοινωνικές υπηρεσίες (ΕΕ- 25) (Optem – 2003).

τιμές, προσβασιμότητα από την πλευρά των διαφόρων εμπλεκόμενων μερών) η Επιτροπή θα παρακολουθεί προσεκτικά τις εξελίξεις και, εφόσον είναι σκόπιμο, θα λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε τα κράτη μέλη να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζει η ταχυδρομική οδηγία.

Ενίσχυση της συνεργασίας για κανονιστικά θέματα

Για την αντιμετώπιση των πιο πολύπλοκων τεχνικών προβλημάτων (όπως η αδειοδότηση, η πρόσβαση, η προβλεπόμενη από τους κανονισμούς λογιστική, ή τα δεδομένα σχετικά με την αγορά), η Επιτροπή σκοπεύει να συνδράμει τις ΕΚΑ σε δύο επίπεδα:

- διμερής συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των ΕΚΑ, ιδίως με τα νέα κράτη μέλη·
- τεχνική συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο της επιτροπής για την ταχυδρομική οδηγία ώστε να επικουρεί την Επιτροπή στην ανάπτυξη κατάλληλης συγκριτικής αξιολόγησης από κοινού με τους εθνικούς κανονιστικούς φορείς.

Πρωώθηση ενδεδειγμένης συζήτησης για τη μελλοντική ταχυδρομική πολιτική

Εν όψει της ταχείας εξέλιξης της συνολικής αγοράς των επικοινωνιών, και με την προοπτική της προθεσμίας του 2006, είναι αναγκαίο να αρχίσει το συντομότερο δυνατό ή συζήτηση σχετικά με το μέλλον των ταχυδρομικών πολιτικών με ένα ευρύ κοινό, το οποίο θα περιλαμβάνει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς εκμετάλλευσης, καταναλωτές, ενώσεις καταναλωτών, κοινωνικοί εταίροι, ΕΚΑ, υπουργεία, εμπειρογνώμονες, ακαδημαϊκοί και βιομηχανία) τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ.

Εκτός από την ανάλυση των πλεονεκτημάτων που συνδέονται με τη διατήρηση ή την άρση του αποκλειστικού τομέα, στη συζήτηση θα πρέπει να εξεταστούν βασικά θέματα όπως πώς μπορεί να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή προώθηση του ταχυδρομικού κλάδου, πώς θα εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση της καθολικής υπηρεσίας και ποιο είναι το είδος της ταχυδρομικής καθολικής υπηρεσίας που θα απαιτείται στο μέλλον. Θα χρειαστεί επίσης να αξιολογηθεί η κατάσταση στα κράτη μέλη στα οποία έχουν αρθεί οι αποκλειστικές υπηρεσίες, μεταξύ άλλων και από την οπτική γωνία του τελικού καταναλωτή.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, η Επιτροπή δρομολογεί δύο μελέτες: σχετικά με την ανάπτυξη του ανταγωνισμού και την εξέλιξη του κανονιστικού προτύπου για τις ευρωπαϊκές ταχυδρομικές υπηρεσίες. Τα ενδιαφερόμενα μέρη καλούνται να συμμετάσχουν σε δύο εργαστήρια για να σχολιάσουν την πρόοδο των δύο μελετών και να διαβιβάσουν στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα συμπεράσματα των συμβούλων. Προς το τέλος του 2005 η Επιτροπή θα δρομολογήσει τη μελέτη για τον αντίκτυπο της πλήρους ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς ταχυδρομικών υπηρεσιών στην καθολική υπηρεσία. Θα ζητηθεί η γνώμη των ενδιαφερομένων μερών με τον ίδιο τρόπο που περιγράφεται παραπάνω. Οι εκτεταμένες συζητήσεις θα συμβάλουν στη χάραξη της μελλοντικής πολιτικής για τον ταχυδρομικό κλάδο.